

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az ügyvéd által képviselt felperesnek, valamint az ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű alperesek ellen megállapodásban és nyilatkozatban foglaltak teljesítésére kötelezés iránt a Kaposvári Városi Bíróságnál 8.P.20.212/2008. számon megindított és a Somogy Megyei Bíróságnak 1.Pf.20.233/2009/10. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az I. és II. rendű alperes által 25. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. április 27. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt napon belül 100.000 (Százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak, külön felhívásra 273.000 (Kettőszázhetvenháromezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt napon belül 15.000 (Tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak, külön felhívásra 36.000 (Harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 90 napon belül 2.000.000 forintot a felperes és közte 2007. augusztus 7. napján létrejött házastársi tulajdon- és vagyonközösségi megállapodásban foglaltak szerinti, a kettejük közös tulajdonát képező betéti társaságból származó jutója részbeni ellenértékeként, valamint a fenti határidőn belül 75.000 forintot a 2007. december hónapra járó, és 2.475.000 forintot a 2008. január 1-től 2008. november 30-ig fennállott 11 havi időszakra esedékes fenti ellenértékeként. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül tegye lehetővé a felperes mint tulajdonostárs részére a b-i 2311 hrsz.-ú ingatlanba történő bejutást. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az APEH Regionális Igazgatóság Illetékfőosztályának külön felhívására az ott meghatározott módon és határidőben 174.000 forint eljárási illetéket, valamint 15 napon belül fizessen meg a felperesi jogi

képviselő számára 230.000 forint összegű perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Az ítéletének indokolása szerint a felperes és az I. rendű alperes házastársak voltak, a házasságukat azonban az elsőfokú bíróság a 2008. március 6-án jogerőre emelkedett 9.P.21.314/2007/6. számú ítéletével felbontotta, anélkül, hogy a házastársi közös vagyonuk akár részben is megosztásra került volna közöttük.

A volt házaspár házassági életközössége 2007. év július 3. napján szakadt meg, majd ezt követően, 2007. augusztus 7. napján peren kívül házastársi tulajdonközösségi megállapodást kötöttek. Ezen szerződés tárgyát képezte többek között: a felperes mint kültag és az I. rendű alperes mint beltag részvételével megalakult nyomdaipari szolgáltatásokat teljesítő K. M Bt. házassági életközösség megszűnésekor vagyonrész értékének a megállapítása, és a felperesnek a társaságból történő kilépésével összefüggésben járó jutó elszámolása, valamint a házastársak k-i 7474/7. hrsz.-ú, természetben K., H. u. 63/e szám alatti - perbeli - családi házas ingatlanán, továbbá a szintén közös tulajdonukat képező b-i 2311. hrsz.-ú ingatlanon fennálló tulajdonközösség megszüntetésével kapcsolatos tulajdonváltások, illetőleg megváltási árak kifizetése és a k-i 7474/7. hrsz. alatti ingatlant terhelő jelzálogjog hitel mint közös adósság elszámolása. Emellett rendelkezést tartalmazott a peren kívüli vagyoni jogi szerződés a felek közös nagykorú gyermekével: a per II. r. alperesével szemben fennálló követelésük túlnyomó részben történő elengedésére, és a felperes tulajdonát képező vitorlás hajó II. r. alperes általi hiteltörlesztésének a lebonyolítására. A megállapodásban a felperes és az I. rendű alperes rögzítették, hogy az ingóságokat külön iratban kidolgozottak szerint osztják el egymás között.

Ugyanakkor a II. rendű alperes, aki a perbeli kaposvári, valamint b-i ingatlanok is az ingatlan-nyilvántartásbeli tulajdonosa „papíron”, ugyanezen a napon készült közös tulajdoni nyilatkozattal elfogadta a perbeli, 2007. augusztus 7. napján szülei által kötött fenti házassági vagyoni jogi megállapodásnak a reá vonatkozó részeit. Ezáltal elismerte, hogy a perrel érintett k-i 7474/7. hrsz.-ú ingatlan - a telekrész kivételével -, valamint a b-i 2311. hrsz.-ú ingatlan ténylegesen a szüleinek: a felperesnek és az I. rendű alperesnek a házastársi közös szerzeményi vagyona.

Az I. rendű alperes azonban a megállapodásban foglaltakat csak részben teljesítette.

Kifizette a felperes, mint kültag számára a K. M Bt-ben történt személyes közreműködésének 100.000 forint összegű ellenértékét 2007. év szeptember hónapban, de elmulasztotta megfizetni a 2007. szeptember 3. napján esedékes 2.000.000 forint összeget, amely a

perbeli „családi vállalkozásból” származó felperesi összesen 9.000.000 forint összegű jutó első törlesztő részletét képezte.

A hátralékos 7.000.000 forintot 2007. október 1. napjától kezdődően 46 hónapon keresztül havi 152.174 forinttal számolva kellene törlesztenie az I. rendű alperesnek a felperes részére, amely azonban korrigálandó az alábbi tételekkel.

A volt házastársak a k-i 7474/7. hrsz. alatti ingatlan havi rezsiköltségét 30.000 forint átlagban határozták meg azzal, hogy azt egymás között fele-fele arányban viselik az ingatlan közös értékesítéséig. Ekként az I. rendű alperes a felperes számára a betéti társaságból járó jutója havi törlesztő részleteiből (kerekítve) 150.000 forintból levonja a rezsiköltség felét, a 15.000 forintot, amely így 135.000 Ft/hó összeget tesz ki. Ehhez azonban hozzá kell számítania azt a 90.000 forintot, amely ugyanezen ingatlant terhelő jelzáloghitelnek a reá mint adóstársra eső havi törlesztő összege. E két tétel adja ki a 225.000 Ft/hó összeget, amelyet 45 hónapon keresztül köteles teljesíteni a felperes részére azzal, hogy az utolsó hónapban 325.000 forintot kell megfizetnie.

Annak ellenére, hogy a házassági életközösség megszűnését követően létrejött házassági vagyoni szerződésre nézve kötelező alakíságot a vonatkozó anyagi jogszabály nem írt elő, a hivatkozott peren kívüli megállapodást a felperesen és az I. rendű alperesen kívül a jogi képviselőik: dr. B. M. és dr. E. T. ügyvédek is aláírták.

A K. M Bt-nek a felperes és az I. rendű alperes házassági életközössége megszűnésekor értékét a peren kívüli házassági vagyoni szerződés létrejöttékor - 2007. augusztus 7-én - az. I. rendű alperes meghatározása szerint rögzítették 18.000.000 forint összegben. Az I. rendű alperes részéről esedékes első törlesztés időpontjában, 2007. év szeptember 3. napján azonban az alperesi ügyvéd irodájában az I. rendű alperes már akként nyilatkozott, hogy „meggondolta magát, a bt. nem ér annyit”, s megtagadta a 2.000.000 forint felperes számára történő kifizetését. Az I. rendű alperes, aki nyomdaipari szakember, a fenti időpontban lebonyolított ún. egyeztetésen arra hivatkozott, hogy a társaságot már nem tudja tovább működtetni, „a továbbiakban azt vigye a felperes.”

A felperes az ún. közös vállalkozást maga sem akarta tovább működtetni, mert neki ehhez - nyomdaipari szaktudás hiányában - alkalmazottat kellett volna igénybe vennie. Az alapszerződésen - a peren kívüli vagyoni közösségi megállapodásban foglaltakon - azonban a felperes nem kívánt változtatni.

Mivel az I. rendű alperes a házassági vagyoni szerződésben vállalt pénzfizetési kötelezettségének a felperessel szemben határidőben nem tett eleget, ezért a felperes - aki havi rendszeres jövedelemként csupán 87.668 forint összegű rokkantsági nyugdíjával rendelkezett - 2007. év szeptember elején felkereste a fiát: a II. rendű alperest és közölte vele, hogy a fenti nehézségek folytán mindaddig nem tudja fizetni a perrel érintett vitorlás hajó részleteit, ameddig az I. rendű alperes nem teljesíti számára a házassági vagyoni szerződésben vállalt havi 225.000 forint összegek kifizetését. Közölte azt is, hogy a vitorlás hajóra nem tart igényt, átadja azt a II. rendű alperesnek, akit a hajó vásárlásához igénybe vett kölcsön visszafizetési kötelezettsége terhel, és átadta neki a b-i nyaraló esedékes vízdíj csekkjét is az anyagi forrásainak az általa megjelölt okokra visszavezethető hiányára hivatkozva. A vitorlás hajóra felvett hitel törlesztő részleteit az említett időpont óta a II. rendű alperes fizeti, aki időközben 2.100.000 forintért tudta értékesíteni a hajót.

Ugyanaznap este a II. rendű alperes önkényesen zárat cserélt a perrel érintett b-i ingatlanon, és ezáltal elzárta a felperest mint tulajdonostársat az oda történő bejutástól.

Az I. rendű alperes részéről 2007. szeptember 3. napján esedékessé váló 2.000.000 forint összeg teljesítésének elmaradása miatt a felperes akkori jogi képviselőjének útján írásban nyilatkozatot tett az I. rendű alpereshez címezve. A dr. B. M. ügyvéd által megfogalmazott email azonban a felperestől kapott felhatalmazásban foglaltakon túlmenően azt is rögzítette, hogy a felperes a b-i nyaralóra, valamint a közös tulajdonú betéti társaságra nem tart igényt. A felperes a jogi képviselőjénél mindezt sérelmezte, ezért a nevezett ügyvédnő meghatalmazását közös megegyezéssel megszüntették.

Az I. rendű alperes, aki a K. M Bt.-t egy személyben működtette, 2007. év decemberében önkényesen értékesítette a társaság gépparkját, saját előadása szerint 6.300.000 forintért, amelyből összesen 600.000 forintot utalt át a felperes számlájára.

A gépeknek a közös lakás földszintjéről történő elszállításakor, 2008. év januárjában a felek között dulakodásra került sor. Ezt követően az I. rendű alperes a felperessel közös tulajdonát képező K., H. u. 63/E. szám alatti családi házból albérletbe költözött, amely ingatlan telekrésze a II. rendű alperes tulajdonát képezi.

A peres felek között 2007. októberétől 2007. november 19-ig a jelenlegi jogi képviselőik közreműködésével több levélváltás is történt. Ezen írásbeli egyeztetések azonban eredménytelenek maradtak, a felperes és az I. rendű alperes között 2007. augusztus 7. napján létrejött házassági vagyoni ún. alapmegállapodást

közös megegyezés hiányában nem módosították és azt nem is szüntették meg.

Közöttük továbbra is a fent megjelölt dátummal létrejött házastársi tulajdon- és vagyonszövetség megállapodás van hatályban, illetőleg a II. rendű alperesnek ugyanezen a napon megtett írásbeli nyilatkozata.

A felperes a 7. sorszám alatti előkészítő iratában módosított keresetében az I. rendű alperes arra való kötelezését kérte, hogy a peren kívüli házastársi tulajdon és vagyonszövetség megállapodásban foglaltak teljesítéseként fizessen meg neki 2.000.000 forintot, valamint 2007. december hónapra járó 75.000 forint hátralék különbözetet, továbbá 2008. januárjától kezdődően a jogerős ítélet meghozataláig esedékessé váló havi 225.000 forint pénzellenértéket. Kérte továbbá a II. rendű alperes arra való kötelezését, hogy tegye lehetővé a felperesnek mint társtulajdonosnak a b-i 2315. hrsz.-ú ingatlanba történő bejutás lehetőségét, amelyet önkényes zárcserével akadályoz.

Az I. és II. rendű alperes az érdemi ellenkérelmében a módosított kereset elutasítását kérte.

Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a volt házaspár a peren kívül írásban létrejött megállapodásukat egyező akaratukkal peren kívül megszüntették, illetve megváltoztatták. A szerződés érvénytelenségére nem hivatkozott, de állította, hogy a felperes a 2007. novemberében megküldött ún. levélbeni ajánlatában az eredeti szerződés terjedelmét megváltoztatta. Annak egyes részei már foganatba is mentek, mivel a felperes a nyilatkozata szerint a vitorlásra és a balatoni nyaralóra nem tart igényt.

A II. rendű alperes az I. rendű alperes utóbbi tényállítására való hivatkozással alaptalannak ítélte a felperes birtokvédelmi igényét.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek túlnyomó részben helyt adó döntését azzal indokolta, hogy a Csjt. 27.§ (3) bekezdésének 3. fordulata a peren kívül kötött szerződés érvényességét nem köti minősített alakisághoz, ha a felek a szerződést az életközösség megszűnése után a házastársi közös vagyon megosztása tárgyában írásban kötötték meg. Az ítélezési gyakorlat szerint az érvényesen létrejött szerződés jogkövetkezménye pedig az, hogy attól utóbb egyoldalúan egyik házastárs sem térhet el (Pfv.II.20150/1994.) Az ilyen szerződés tehát a házassági vagyoni viszonyok rendszerint teljes és végleges rendezését eredményezi, ezért annak létrejötté a házastársi közös vagyon polgári per útján, bírósági ítélettel történő megosztásának a lehetőségét kizárja (Pfv.II.22.134/1997/3.). Mindez azt jelenti, hogy nem tehető vitássá, hogy a szerződésben feltüntetett egyes vagyontárgyak a

közös vagyonhoz vagy valamelyik fél különvagyonához tartoztak-e, mennyi volt az értékük, helye volt-e a szerződéssel rendezett megtérítési igénynek.

Amennyiben valamelyik szerződő fél az érvényesen létrejött szerződésnek nem tesz eleget, őt a bíróság a Ptk. 277. § (1) bekezdése alapján a szerződés tartalmának megfelelően kötelezi a vállalt szolgáltatás (pénzfizetési kötelezettség, birtokba adás, stb.) teljesítésére.

Az ilyen jellegű per kötelmi, azaz szerződés teljesítése iránt folyik, abban tehát vagyonmérleg felállítása, vagyoni igények ismételt teljes körű számbavétele - a szerződés megtámadásának hiányában - szükségtelen. Figyelemmel arra, hogy az alperesek bírói felhívás ellenére sem támadták meg a peren kívül létrejött házastársi közös vagyont megosztó szerződést annak érvénytelenségére történő hivatkozással, a felek jogi vitáját a bíróságnak nem a Csjt.-nek a házastársi közös vagyon megosztására vonatkozó, szerződést pótló jelenlegi szabályai, hanem a felek (felperes és az I. rendű alperes, amelyet kiegészít a II. rendű alperes e körben ugyanakkor tett írásbeli nyilatkozata) jogviszonyára irányadó érvényes szerződés tartalma alapján kellett elbírálnia.

Rámutatott az elsőfokú bíróság arra, hogy nem teszi érvénytelenné a közös vagyon megosztása tárgyában kötött szerződést önmagában az, hogy a megállapodásban foglalt vagyoni rendezés nem volt teljes körű, mert az alperesi hivatkozás szerinti közös szerzeményű ingó vagyontárgyakra az nem terjedt ki. Nincs akadálya annak, hogy ilyen esetben a bíróság a kihagyott vagyontárgyakról vagy akár rendezetlenül hagyott vagyoni igényekről a felek valamelyikének kérelmére utóbb külön ítélettel döntsön. Erre irányuló viszontkeresetet azonban az alperes nem terjesztett elő.

Újabb szerződés létrejöttének hiánya miatt nem fogadta el az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes azon érvelését, mely szerint, a felperesnek a szerződésből eredő igénye nem lehet, mert a felek a szerződésben foglaltakat a levelezéseik során peren kívül már megváltoztatták.

A felperes helyes érvelése szerint ugyanis a felek a levelezés útján tettek ugyan kísérleteket a szerződés módosításra, de az ajánlataik a másik fél elfogadásának a hiányában szerződésként nem realizálódtak. Mivel a feleknek a szerződés módosítására irányuló tárgyalásai nem vezettek eredményre, teljesen egyértelmű, hogy a felek között az eredeti házassági vagyoni jogi szerződés maradt érvényben. Figyelemmel arra, hogy a fent hivatkozott anyagi jogszabályhely a házassági életközösség megszakadása után a házastársi közös vagyon megosztása tárgyában létrejött

megállapodásra írásbeli alakot ír elő, annak módosításához ugyancsak írásbeli megállapodásra van szükség, amely azonban a peradatok szerint nem jött létre a felek között.

A Ptk. 198. §-ának (1) bekezdése szerint a szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére, a Ptk. 205.§ (5) bekezdése pedig kimondja, hogy a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

Az idézett törvényhelyekből az következik, hogy a fentiekből következő kettős jogi hatást a felek egybehangzó akaratának a kinyilvánítása hozza létre.

A perbeli esetben a volt házaspár között ez a konszenzus az eredeti, 2007. augusztus 7-én kelt megállapodás szerint egyértelműen létrejött

Ebből következően a Ptk. 277. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes kereseti követelése az I. rendű alperessel szemben alapos, mert a szerződéseket tartalmuknak megfelelően, a megszabott helyen és időben, a megállapított mennyiség, minőség és választék szerint kell teljesíteni.

Tévesnek ítélte az elsőfokú bíróság az I. rendű alperesnek a felperes és közötté peren kívül létrejött ún. eredeti házassági vagyoni szerződés megszüntetésére, illetőleg módosítására hivatkozó érvelését. A szerződés kétoldalú jogügylet, amelynek megkötése a Ptk. 215. §-ának (1) bekezdése szerint az egyik fél által tett ajánlattal indul, a Ptk. 211. §-ának (1) bekezdése értelmében azonban csak akkor jön létre, amikor a címzett az ajánlatot elfogadja. Az alperesek által becsatolt levelezésekből viszont hiányzik a felperesi ajánlattételek elfogadása.

Ugyanakkor nem megengedett a felperesi ajánlattételek egyes pontjainak kiragadása sem, holott ekként kérte a II. r. alperessel szembeni kereset elutasítását a II. r. alperes a 2007. november 11-i felperesi ajánlat tétel kapcsán. Ennek tartalmából ugyanis kitűnik, hogy a felperes csak abban az esetben mondott volna le a b-i nyaraló tulajdonjogáról, ha a felperessel közös tulajdonú betéti társaságból származó jutójaként 9.000.000 forint összegű pénzkiegyenlítésben részesült volna az I. rendű alperesi házastársától, amelyre azonban nem került sor.

A II. r. alperes egyoldalú nyilatkozattal ismerte el, külön okiratban a felperes és az I. rendű alperes között létrejött házassági vagyoni megállapodás rá vonatkozó részeit. Ugyanakkor önkényesen elzárta a felperesi tulajdonostársat a b-i ingatlan használatától és birtoklásától.

A Ptk. 199. §-a alapján a joghatással járó egyoldalú nyilatkozatokra a szerződésekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ezért a II. rendű alperesnek tiszteletben kellett volna tartania a Ptk. 140. § (1) bekezdésében írottakat, azaz a felperesi tulajdonostársnak a dolog birtoklására és használatára való jogosultságát.

Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a felperes megalapozott kereseti kérelmének megfelelően a Ptk. 146. §-a alapján kötelezte a II. rendű alperest, mint kívülálló harmadik személyt arra, hogy a perbeli nyaraló ingatlant bocsássa a felperes birtokába.

Az I. rendű alperes pénzfizetési kötelezettségének a teljesítésére - az általa hivatkozott elnehezült anyagi helyzetére tekintettel - 90 napos teljesítési határidőt biztosított.

A Csjt. 31. §-ának (5) bekezdése szerinti méltányosság elve ugyanakkor kizárólag annak a méltánytalanságnak az elhárítására szolgál, amelyet a közös vagyon megosztására vonatkozó általános szabályok (31. § (2)-(4) bekezdése) alkalmazása az egyedi esetben jelenthet. Arra azonban a felek érvényes szerződésével szemben a bíróságot nem kötelezi, hogy érvénytelenségi ok hiányában a szerződés érvénytelenségének a megállapításával biztosítsa az arányosságot és a méltányosságot, tekintve, hogy az eset egyedi szempontjait a felek a szerződési akaratuk kialakításánál már figyelembe vették. Alaptalan tehát az I. rendű alperes azon hivatkozása, mely szerint a házassági vagyonközösség megosztó szerződés aláírását követően meggondolta magát arra nézve, hogy a bt. nem ér annyit, mint amennyit a megállapodásban - az I. rendű alperes által meghatározott összegben - rögzítettek, mert az I. rendű alperes a kellő gondossággal való eljárást elmulasztotta.

Az elsőfokú ítélet ellen az I. és II. rendű alperesek fellebbezést terjesztettek elő annak megváltoztatása és a felperes keresetének a teljes elutasítása iránt.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult.

A másodfokú bíróság az ítéletével az első fokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintette, a fellebbezett rendelkezéseit pedig helybenhagyta. Kötelezte az I. rendű alperest 100.000 forint, a II. rendű alperest pedig 10.000 forint perköltségnek 15 napon belül a felperesnek, valamint az I. rendű alperest 189.000 forint, míg a II. rendű alperest 15.000 forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéknek külön felhívásra az államnak való megfizetésére kötelezte.

Az ítéletének indokolása szerint alaptalanul hivatkoztak az alperesek a fellebbezésükben arra, hogy a felek a 2007. augusztus 7-én megkötött megállapodást egyező akarattal megszüntették, ezért a kereset elutasításának van helye. Az elsőfokú bíróság ugyanis helyesen mutatott rá az ítéletében arra, hogy az alperesek a perben nem bizonyították, hogy a felperes keresetének az alapjául szolgáló 2007. augusztus 7-én kelt megállapodás megszüntetésre került.

A fellebbezési tárgyaláson meghallgatott I. rendű alperes a személyes előadásában úgy nyilatkozott, hogy több ajánlatot tett a felperes részére a vagyontársaság megszüntetésével kapcsolatosan, azonban a felperessel megállapodásra nem jutottak.

A másodfokú bíróság részbizonyítás keretében beszerezte a Somogy Megyei Bíróság mint Cégbíróság K. "M" Betéti Társaságra vonatkozó iratait, valamint a Somogy Megyei Bíróság 2.G.40.023/2008. számú iratát. A fentiekből megállapítható, hogy a jelen per felperese által a K. „M” Bt. és a C. S. Kft. ellen az ingó adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítása, illetőleg a szerződés aránytalan előny kiküszöbölésével történő érvénytelenné nyilvánítása iránt előterjesztett keresete eredményre nem vezetett, mivel a bíróság álláspontja szerint a felperesnek nem volt keresetjogi joga az I. rendű alperes által képviselt K. „M” Bt. és a C. S. Kft. között létrejött adásvételi szerződés megtámadására.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy a felek megkísérelték a 2007. augusztus 7-én kelt megállapodás módosítását, azonban a perben nem nyert bizonyítást, hogy a fenti szerződés megszüntetésre, illetőleg módosításra került. Nem vitás, hogy a megállapodásban foglaltakat az I. rendű alperes nem teljesítette, ugyanis a 2007. szeptember 3-án esedékes 2.000.000 forintot a felperes részére nem fizette meg. Ezen teljesítési határidő eredménytelen elteltét követően a felek egyeztető tárgyalásokat kezdtek, azonban közöttük konszenzus nem jött létre. 2007. november 19-én kelt levelében a felperes ajánlatot tett az I. rendű alperes részére, mely szerint a betéti társasági tagsága megszüntetése fejében 9.000.000 forintot tart igényt, amelyből a közös banki tartozás mintegy 6.000.000 forintos összegű részét kifizeti, továbbá a közös tulajdonú K., H. 63/E. szám alatti ingatlan mielőbbi értékesítésében aktívan részt vesz. Sem a vitorlásra, sem a b-i nyaralóra igényt nem terjesztett elő, csak a b-i nyaralóban lévő személyes ingóságainak, valamint a mobiltelefon dokumentációjának kiadását kérte. Közölte, hogy a fenti ajánlat elutasítása esetén kénytelen az aláírt megállapodásban foglaltaknak érvényt szerezni. A felperes ajánlatára az I. rendű alperes elfogadó nyilatkozatot nem tett, így módon a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy a 2007. augusztus 7-én kelt

megállapodásnak megfelelően tart igényt az I. rendű alperestől a teljesítésre.

A fentiekből megállapítható, hogy a felperes a 2007. november 19-én kelt felszólításában egyértelműen közölte, hogy a 2007. augusztus 7-én aláírt megállapodásban foglaltakat kívánja érvényesíteni. Az I. rendű alperes a felperes ajánlatát nem fogadta el, ezért neki kellett volna intézkednie a szerződés megtámadása érdekében. Az I. rendű alperes azonban bírói kioktatást követően sem támadta meg a hivatkozott szerződést és a perben nem bizonyította, hogy a szerződésben foglalt kötelezettségvállalások egyező akaratnyilvánítással megszüntetésre kerültek.

A perbeli adatokból az állapítható meg, hogy az I. rendű alperes egyoldalú szerződésszegő magatartása következtében nem tudta a felperes a szerződésben vállalt kötelezettségeit teljesíteni.

Helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy az alperesek a házastársi közös vagyon megosztásáról és a II. rendű alperes kötelezettség vállalásáról szóló szerződéseket nem támadták meg, ezért a 2007. augusztus 7-én létrejött szerződések érvényesek és a peres felek jogvitájában irányadóak. Jogszerű indokát adta annak, hogy az I. rendű alperes a szerződésben foglaltak teljesítésére köteles. Helyesen mutatott rá arra is, hogy a II. rendű alperes az általa és a felperessel, valamint az I. rendű alperes által 2007. augusztus 7-én megkötött megállapodásban foglaltak szerint köteles a felperes részére a nyaralóingatlan birtoklását lehetővé tenni.

A jogerős ítélet ellen az I. és II. rendű alperes felülvizsgálati kérelemmel élt a másodfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezése, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatása és a felperes keresetének elutasítása iránt.

A felülvizsgálati kérelem részletesen kifejtett indokai szerint a jogerős ítélet a Csjt. 27. §-ának (3) bekezdését és 31. §-ának (2) bekezdését, valamint a Ptk. 213. §-ának (1)-(2) bekezdését, 214. §-át, 216. §-ának (1) (1) bekezdését, 218. §-ának (2)-(3) bekezdését és 277. §-ának (1) bekezdését sérti.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

I. A jogerős ítélet a peres felek egymással ellentétes előadásának, a kihallgatott tanúk egymásnak ugyancsak ellentmondó vallomásának, valamint a becsatolt okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történő értékelése alapján, megalapozottan állapította meg a tényállást.

Ennek során a bizonyítási teher Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt főszabályának, a helyes alkalmazásával értékelte a másodfokú bíróság az alperesek terhére mindazon tények bizonyítatlanságának a következményeit, amelyek vonatkozásában az alpereseknek állott érdekében az, hogy a felperes tagadásával szemben a saját tényállításaikat a bíróság valóban fogadja el.

Arra pedig a Legfelsőbb Bíróság már számos eseti döntésében rámutatott, hogy nem tekinthető a megállapított tényállás iratellenesnek akkor, ha egyes bizonyítékokkal ellentétes ugyan, de azt más bizonyítékok kellően alátámasztják.

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

II.1. Nem hagynak kétséget a per adatai afelől, hogy a volt házaspár között a házassági életközösségük megszakadása után, 2007. augusztus 7-én a házastársi közös vagyonuk megosztása tárgyában „házastársi tulajdonközösségi megállapodásnak” címzett okiratba foglalt, és mindkét volt házaspár, továbbá mindkettejük jogi képviselője is aláírt írásbeli szerződés jött létre, a II. rendű alperes pedig – mint a szerződés tárgyát képező ingatlanok nyilvántartott tulajdonosa az ugyanezen a napon kelt külön okiratba foglalt nyilatkozatával a szülei által kötött szerződés reá vonatkozó részeit elfogadta.

Téves az I. rendű alperesnek az a felülvizsgálati érvelése, hogy a perbeli szerződés érvényességéhez annak – a közokiratnak minősülő – perbeli egyezségbe foglalása és az egyezség bíróság általi jóváhagyása lett volna szükséges.

A házaspár feleknek – az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése kivételével – a házastársi közös vagyon megosztása kérdésében való megegyezését és egyezségüknek a bíróság általi jóváhagyását ugyanis nem a Csjt. 27. §-ának (3) bekezdése követeli meg a házastársi közös vagyon megosztása tárgyában kötött szerződés

alaki érvényességi feltételeként, hanem azt a Csjt. 18. §-a (2) bekezdésének a) pontja írja elő a házasság megromlásához vezető okok feltárása nélkül történő felbontásának az egyik feltételeként. A felek házasságát azonban a bíróság a megromlásához vezető okok feltárásával bontotta fel, a Csjt. 27. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a házassági vagyoni jogi szerződés érvényességéhez annak közokiratba vagy jogi képviselő által ellenjegyzett magánokiratba foglalása szükséges, ez a rendelkezés azonban nem vonatkozik - többek között - az életközösség megszakadása után a házastársi közös vagyon megosztása tárgyában létrejött megállapodásra. A perbeli szerződés érvényes létrejöttéhez tehát - az I. rendű alperes érvelésével szemben - semmiféle minősített alakítás nem volt szükséges.

A szerződés szövegéből nem tűnik ki az, hogy a felek a szerződés hatályának beálltát attól - a Ptk. 228. §-ának (1) bekezdése szerinti - felfüggesztő feltételtől tették volna függővé, hogy a megállapodásukat perbeli egyezségbe foglalják és azt a bíróság jogerős végzéssel jóváhagyja, a felperesnek az ezzel kapcsolatos esetleges titkos fenntartása vagy rejtett indoka pedig a szerződés érvényessége szempontjából a Ptk. 207. §-ának (4) bekezdése szerint közömbös.

Tévesen hivatkozik végül az I. rendű alperes a szerződés érvénytelenségének az okaként arra is, hogy a szerződés részletes vagyonmérleget nem tartalmaz. Az ilyen tárgyú szerződés tartalmi érvényességéhez ugyanis elegendő az, ha abból a ténylegesen megosztott közös vagyontárgyak köre és a feleket egymással szemben terhelő birtokba adási, illetve fizetési kötelezettségek köre és összege megállapítható. Nincs ugyanis akadálya annak, hogy a szerződés által nem rendezett kérdésekben utóbb a felek újabb megállapodást kössenek vagy az ún. kihagyott vagyontárgyak megosztása tárgyában a bíróság ítélettel döntsön.

Helyesen jutottak tehát a perben eljáró bíróságok arra a jogi következtetésre, hogy a szerződés tárgyát képező vagyontárgyak vonatkozásában a volt házaspár között érvényes szerződés jött létre, ezért attól utóbb egyoldalúan egyikük sem térhet el.

2. A Ptk. 240. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha jogszabály kivételt nem tesz, a felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát, vagy megváltoztathatják kötelezettség-vállalásuk jogcímét. A (2) bekezdése kimondja, hogy a tartalmában vagy jogcímében megváltoztatott szerződésnek a módosítással nem érintett része változatlan marad. A Ptk. 211. §-ának (2) bekezdése értelmében az ajánlattevő kötöttségének idejét meghatározhatja, ennek hiányában távollevőnek tett ajánlat esetében az ajánlati kötöttség annak az időnek elteltével szűnik meg, amelyen belül az ajánlattevő - tekintettel az ajánlatban megjelölt

szolgáltatás jellegére és az ajánlat elküldésének módjára - a válasz megérkezését rendes körülmények között várhatta. A Ptk. 214. §-ának (1) bekezdése szerint az írásban vagy távirati úton közölt szerződési nyilatkozat hatályosságához az szükséges, hogy az a másik félhez megérkezzék, a (2) bekezdése értelmében a Ptk. 213. §-ának (1) bekezdése szerint a szerződés távollevők között abban az időpontban jön létre, amikor az elfogadó nyilatkozat az ajánlattevőhöz megérkezik.

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a 2007. augusztus 7-én kelt perbeli szerződés létrejöttét követően, 2007. szeptember 3-án az I. rendű alperes megszegte azáltal, hogy az említett időpontban esedékes 2.000.000 forint felperesnek való megfizetését jogos ok nélkül megtagadta arra való hivatkozással, hogy „meggondolta magát”. Az I. rendű alperes szerződésszegése a Ptk. 313. §-a szerint a késedelem és a lehetetlenülés következményei közötti választásra jogosította a felperest, aki a szerződésszegés miatt a saját szerződéses kötelezettségeit - az I. és II. rendű alperesek által is tudottan - nem volt, és nem is lehetett képes teljesíteni.

Ezt követően a felek megkísérelték ugyan a szerződés módosítását, a tárgyalásaik azonban eredménnyel nem jártak, mert közöttük - a jogerős ítélet helyes indokai szerint - nem jött létre olyan megállapodás, amely a fentebb idézett törvényhelyeknek megfelelő szerződésmódosításnak minősülne. A felperesnek a 2007. november 19-én tett utolsó írásbeli ajánlata egyértelműen kitért arra is, hogy a módosításra irányuló ajánlatának az elutasítása esetén a 2007. augusztus 7-én kelt írásbeli megállapodás alapján őt megillető követeléseket érvényesíti. Az I. rendű alperes nem csupán nem bizonyította, de nem is állította azt, hogy az említett ajánlatra vonatkozóan írásban elfogadó nyilatkozatot tett volna, ezért a felperes az ajánlati kötöttségétől annak az időnek az elteltével szabadult, amelyen belül a válasz megérkezésére rendes körülmények között várhatta.

2. A Ptk. 218. §-ának (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha jogszabály vagy a felek megállapodása a szerződés érvényességét megszabott alakhoz köti, az ilyen alakban kötött szerződés megszüntetése vagy felbontása is a csak a megszabott alakban érvényes, azzal, hogy a szerződés megszabott alak mellőzésével történt megszüntetése vagy felbontása is érvényes, ha az annak megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött.

A felek a perbeli szerződésben foglalt kötelezettségeik teljesítését kétségkívül kölcsönösen elmulasztották. Önmagában ez a tény viszont nem ad alapot olyan következtetésre, hogy a szerződés megszabott alak mellőzésével történő felbontásának megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött volna, mert

ennek a lehetőségét kizárja az, hogy a felperes a 2007. november 19-én kelt írásbeli ajánlatának az elutasítása esetére a szerződés alperesek általi teljesítésének a megtagadását nem vette tudomásul, hanem annak jogkövetkezményeként lényegében a késedelem jogkövetkezményeinek az alkalmazását választotta, hiszen a Ptk. 300. §-ának (1) bekezdése alapján a szerződéses kötelezettségek teljesítését követelte. Az alperesek, mint kötelezettek Ptk. 208. §-ának a) pontja szerinti késedelme ugyanakkor a felperes, mint jogosult egyidejű késedelmét a Ptk. 304. §-a szerint kizárja.

A kifejtettek miatt a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet – a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 254. § (3) bekezdése alapján az érdemi döntés helyes indokaira is utalva – a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése, a 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2)-(5) bekezdése, valamint a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett a Legfelsőbb Bíróság a felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeinek, valamint a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéknek a viseléséről.

Budapest, 2010. április 27.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő